

Motion till riksdagen 2020/21:3852

av **Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C)**

med anledning av prop. 2020/21:73 En ny straffbestämmelse som skyddar betalningsverktyg

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även e-legitimationer ska kunna definieras som betalningsverktyg och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en brottsofferportal och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet välkomnar propositionen som implementerar EU-direktivet om bekämpande av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter, och som därmed också föreslår införandet av en ny svensk brottsrubricering i form av olovlig befattning med betalningsverktyg. Lagförslaget är viktigt för att upprätthålla förtroendet för moderna betalningslösningar. Införlivandet av direktivet är också angeläget för att säkerställa en tydlig kriminalisering av olovlig befattning med betalningsverktyg. Det är inte acceptabelt att den som i dag exempelvis beställer ett kontokort i en annan persons namn och sedermera hämtar upp kortet och koden ur dennes brevlåda utan att den vars namn står på kortet känner till beställningen kan komma undan med att ha gjort sig skyldig till egenmäktigt förfarande. Exemplet visar med tydlighet på behovet av den nya lagstiftningen.

I propositionen förs olika resonemang om vad som ska omfattas av begreppet handling, i betydelsen betalningsverktyg, och om även kortuppgifter ska anses utgöra handlingar. Svea hovrätt anför att det framstår som oklart om enbart en sifferserie, såsom ett kreditkortsnummer, ska anses utgöra ett betalningsverktyg. Regeringen svarar i propositionen att enbart kortnumret inte är att anse som en sådan skyddad handling, däremot ett kortnummer tillsammans med uppgifter som kortinnehavarens namn och den CVC-kod som hör till kortet.

Flera remissinstanser för också fram behovet av att även e-legitimationer och bankdosor ska definieras som betalningsverktyg och tar upp problematiken med när brottsoffer luras att legitimera sig och släppa in obehöriga personer i en digital tjänst och auktorisera penningöverföringar därifrån. Detta är ett brott som i huvudsak drabbar äldre och ofta bygger på ett mycket förslaget tillvägagångssätt som särskilt tar sikte på att utnyttja brottsoffrets bristande kunskap om it och andra betalningsmedel än kontanter. Regeringen konstaterar att e-legitimationer och bankdosor inte är att anse som betalningsverktyg enligt den föreslagna definitionen och avfärdar remissinstansernas framställan om att även e-legitimationer och bankdosor bör definieras som betalningsverktyg med konstaterandet att det beskrivna tillvägagångssättet redan i dag kan bestraffas som bedrägeri.

Centerpartiet anser att mycket talar för att den nya lagregleringen också bör omfatta e-legitimationer. Vår uppfattning är att regeringens svar på remissinstansernas påtalanden inte är tillfredsställande. Den nya lagen har som syfte att kriminalisera olovlig befattning med betalningsverktyg. Vi menar att frånsatt möjligheten att eventuellt åtala för andra brott, bör den som olovligen bereder sig tillgång till en kod eller sifferserie som i praktiken fungerar som en nyckel för att kunna komma åt och auktorisera penningöverföringar, kunna åtalas för olovlig befattning med betalningsverktyg. Detta framstår också som rimligt med hänsyn till regeringens svar på Svea hovrätts fråga om kontokortsnummer. Vi menar vidare att det tyvärr finns risk för att förövare framöver, exempelvis genom intrång i it-system, kan bereda sig tillgång till e-legitimationer utan att detta innefattar ett bedrägligt förfarande i förhållande till någon enskild person. Det enskilda brottsoffrets intressen bör även i det läget skyddas. Vi anser också att det framlagda beredningsunderlaget är tillräckligt för att även e-legitimationer ska kunna definieras som ett betalningsverktyg. Centerpartiet föreslår därför att den straffrättsliga regleringen breddas till att även omfatta e-legitimationer.

Av direktivets artikel 16.2 framgår: ”Varje medlemsstat uppmanas att inrätta ett gemensamt nationellt onlineinformationsverktyg för att underlätta tillgången till hjälp och stöd för fysiska och juridiska personer som lidit skada till följd av de brott som avses i artiklarna 3–8 och som begåtts genom missbruk av personuppgifter.” Centerpartiet instämmer i Brottsoffermyndighetens uppfattning att Brottsofferguiden inte är tillräcklig för att vara ett sådant nationellt onlineinformationsverktyg som avses i artikel 16.2. Att hänvisa till Brottsofferguiden, som är och länge varit under uppbyggnad, är inte tillräckligt. Brottsofferguiden vänder sig exempelvis inte till juridiska personer och svarar inte heller i övrigt upp mot kraven på ett nationellt onlineinformationsverktyg. Ur ett brottsofferperspektiv är det inte heller tillfyllest att som regeringen gör anföra att artikeln inte innebär någon bindande förpliktelse och att brottsoffer kan söka information på andra sidor eller hos andra aktörer. Hela syftet med ett gemensamt nationellt onlineinformationsverktyg är att brottsoffer ska kunna få hjälp på en samlad plats och inte behöva söka på olika ställen. Riksdagen uppmanade redan 2016 regeringen att inrätta en brottsofferportal för personer som utsätts för id-kapningar eller bedrägerier. Förutom att få samlad information borde den drabbade också kunna spärra sina identitetsuppgifter på ett och samma ställe. Centerpartiet uppmanar regeringen att skyndsamt inrätta en sådan portal.

